

A TOLL BÉKEHARCOSA:

NAGY SÁNDOR SZTÁLIN-DÍJAS ÍRÓ

Szerény bútorzatú, egyszerű kétszobás lakás a Somogyi Béla-utca egyik régi házában, ahol Nagy Sándor író elvtárs, a Sztálin díj fiatal szegedi kitüntetésű lakik és dolgozik. Napok óta kopog szobájában az írógép: szorgalmasan, alapos gondokkal dolgozik a kiuntetés óta még inkább valija, csak akkor adja ki kezéből bármelyik írását, ha legjobb lelkiismeretével érzi, hogy valóban jól, helyesen szolgálja a dolgozó nép ügyét, nevel, segít a hétköznapi munkában, előbbrevizszi fejlődésünket a művészet eszközeivel. Ez pedig minden írásművének alapos kidolgozását, sokszor át-dolgozását jelenti. Ilyen elvet viszont hogyan lehetne megvalósítani a négy fal között, az író magányában? Csak akkor válhat valóra ez a célkitűzés, ha az írói élmény közvetlen a valóságból fakad, ha az író benne él a napi élet ezer apró eseményeiben. Ezért látni ott Nagy Sándort mindenütt, a szegedi élet jelentős megnyilvánulásaiban. A *Tisztulj* írói munkaközössége szertett várja minden héten megbeszéléseim, annál is inkább, hiszen ő az Országos Szegedi Csoportjának titkára. A fiatal írók hozzá fordulnak tanácsokért. Ezeket a megbeszéléseken, de nem egyszer lakásán keresi fel egy-egy kezdő író, vagy versfaragó, hogy segítségét kérje. El-ellátogat az üzemekbe is, hogy közelebbről ismerkedjék a munkásság életével, az üzemi problémáival. Jelenleg is a Szegedi Kenderfonógyár egyik pártalapszervezetének tagja, hogy még jobban összekovácsolódjék kapcsolata Szeged munkásságával, még több barátot szerezzen a munkásosztály sorából, hiszen az ő életük a dolgozó nép élete teremtheti és teremti is meg alkotó munkájának egyedüli alapját.

A dolgozó parasztság, a falu élete különösen kedves területe. Maga is falun, a bácskai Nagy-barátskán, egy szegény kubikos családjában látta meg a szegényember számára akkor nem sok jól jelentő napvilágot, éppen harminc esztendővel ezelőtt. Olyan jól esik most látnia, hogy milyen nagyot fordult a világ és milyen hatalmas átalakulásban van minden nappal. Milyen jó ezt a változást segíteni az irodalom, a toll fegyverével! Így született meg a zombói Béke-termelőcsoport dolgozó parasztjairól a „Megbékélés” című novellája, amelyért most a Sztálin-díjat kapta. Zombón különben is jól ismerik Nagy Sándort. Alig egy fél éve ugyanis, hogy eljött onnan, több, mint egy esztendő óta tartózkodás után. Ott és szülőfalujában formálódott ki benne most készülő regényének története és ott ismerkedett meg azokkal az emberekkel, akikből regényének hőseit alakítja. Pártnapokon, taggyűléseken figyelte meg embereket, felszólalt igen gyakran és a tiszcs problémáinak megoldásában is segített. A tanácsvázlatok együtt harcolt a község dolgozóival a választások sikeréért. A végzett munka többszörösen gyümölcsöző: nemcsak a választások sikerét segítette elő Zombón Nagy Sándor, de ő maga is olyan írói élményekhez jutott, amelyekre másképp nem lett volna alkalma. Ebből az időből való a „Tanácsvázlat Zombón” című novellája, amely a magyar íróknak a második pártkongresszus tiszteletére kiadott antológiájában jelent meg.

Nemcsak a zombói-példa vall erre, de Nagy Sándornak — ahogyan mondani szokták — minden írói élményanyaga a dolgozó nép, különösen a dolgozó parasztság munkájával, harcaival függ össze. Ezért is mordta a Szabadság-moziban az „Aranytoll lovagja” című film diszlokádán rendezett ankéton — ahol hozzászólásának bejelentésekor köztölt a közönséggel Sztálin-díjjal való kitüntetését — hogy „ezt a szép kitüntetést tulajdonképpen nem is én kapom, hanem a magyar irodalom, a magyar dolgozó parasztság, az a magyar dolgozó parasztság, amelyet én a Sztálin-díjjal jutalmazott novemberében is ábrázoltam. Így keztem követni a szovjet irodalom példáját, így keztem híven bemutatni azt a nehéz küzdelmet, amivel most dolgozó parasztágunk a régi egyéni gazdálkodás útjáról áttér a fejlettebb gazdálkodás útjára, a szocialista szövetkezeti gazdálkodás útjára. Elmondhatom, hogy amikor ez a kitüntetés ért, akkor erre a nehéz munkájára gondoltam a dolgozó parasztságnak, azokra az elvtársakra, akiket a novellámban ábrázoltam, akik kinn a falun kemény küzdelemben harcolnak az újért”.

Ezt az újat igyekszik Nagy Sán-

dor elősegíteni az írással, és élőszóval egyaránt. Élénk vitázónak ismerik. Szenvedélyes tüsszel magyarázott például Ásotthalom dolgozó parasztjainak, amikor február elején valósággal megmozdult ott a föld és a dolgozó parasztság tömegei indultak meg a szövetkezeti mozgalom felé. Kiment, agitált, két napig beszélgetett ezzel is, azazal is. Nem egy dolgozó paraszt hallgatott szavára, néhány elményét pedig lapunkban, a Délmagyarországban is megírta, de még több élmény szűrődött le benne a további írói alkotásokhoz.

A nép és író így kapcsolódik össze nála, hiszen éppen ez, a népi való kapcsolat tette őt íróvá. S még valami: a szovjet írók közvetlen és közvetett segítségével „A szovjet íróknak köszönhetem, — mondotta ő maga is —, hogy tollamat hasznosan forgathatom a dolgozó nép érdekében. A szovjet irodalom tanított meg, hogy bátran vessem fel a problémákat. Mint író azt a célt tűztem magam elé, hogy alkotásaimban megközelítsem a

faluból. Nem sok kedve volt ehhez a harchoz és rövidesen fogságba is került. A hadifogoly táborban könyveket kapott és mohón olvasta Tolstojt, Solohovot, Gorkijt, Illés Bélát. Kinyit a szeme, és amikor hazakerült, már tudta, hogy melyik úton kell járnia. Szegeden telepedett meg, s a legjobbakat tanult: Sztálin, Rákosi műveit olvasta szorgalmasan és közben írni is kezdett a kibontakozó új életéről, multjáról, s a multnak jövőbe mutató tanulságairól. Csak úgy magának írta ezeket és legfeljebb néhány jó barát olvasta el, társai a mozgalmi munkában.

— Barabás Tibor elvtárs, az Országos Szegedi Csoport vezetője jutott el néhány elbeszélésem, — gondolt most vissza az 5-6 évvel ezelőtti eseményekre — és neki nagyon megtetszettek. Tőle kaptam az első segítséget, bátorítást, hogy írjak. Írtam is több novellát, mi közben első regényemen dolgoztam, amely később „Az Úr jó világa” címmel jelent meg. Ezekért a novelláimért kaptam azután 1949-ben

Nagy Sándor elvtárs, Sztálin-díjjal kitüntetett Kossuth-díjas író feleségének olvassa fel készülő regényének egyik részletét.

szovjet írók munkásságát, azokat a hatalmas eredményeket, amelyeket a szocialista-realizmus módszerrel ért el a szovjet irodalom. Mi magyar írók és személy szerint én is, lépten-nyomon tapasztalom a szovjet írók segítségét, nemcsak a kiadott műveik útján, de azzal is, hogy például eljöttek a magyar írókongresszusra és személyesen nyújtottak segítséget munkánkhoz, írói problémáink megoldásához. Itt a kongresszuson a szovjet íróktól kaptam segítséget, mutatót utat arra is, hogyan nyúljak a magyar parasztság mostani kibontakozó új életének ábrázolásához, azokhoz a problémákhoz, amelyek a magyar irodalom új feladatai kell, hogy legyenek.”

A Szovjetunió segítsége nemcsak írói munkásságának kifejlődésében jelentett sokat, hanem a Szovjetunió teremtetle meg a lehetőségeit ahhoz, hogy egyáltalán írjon lehessen. A barátskai kubikos Nagy Sándor, néhány osztályánál nem jutott tovább az iskolában Horváth Magyarországnak, s csak érdeklődése volt meg az irodalom, a könyvek iránt, amelyeket olvasgatóit, ahogyan éppen kezéig érte került. Azután jött a háború és vitték őt is katonának, mint mást a

Kossuth-díjat és azóta is állandó segítségét pártunknak, népi demokráciánknak.

Igy haladt előre Nagy Sándor útja, így teremtett író a multban biztosan elkallódó tehet. ségből a Szovjetunió segítségével, iránymutatása és a párt gondoskodása. A Sztálin-díj ki nem fejezhető nagy öröme, megtiszteltetésének, amelyet — mint mondja — a párt, Sztálin és Rákosi hű katonájaként akar élni, mert ez egyet jelent a dolgozó nép igaz ügyének, a béke védelmének szolgálatával.

A nagy kitüntetés után, most tovább kaptog az írógép, még szorgalmasabban megy a munka és a kéziratok közül kikérül, egy nagy megéhangzott levél is: „Kedves szüleim! Ha valakinek nagyon nagy az öröme, akkor kevés a szava...! Nagybarátskán pedig Nagy Istvánna, — aki most a 70. en fejei már elengedte a sokat szorított kubikos talicskát —, felolvassa felesége a levelet, amely az újságok után még sokkal szebben, számukra mindennél kedvesebben viszi a nagy hírt, és egyben viszi egy fiatal író forró szeretetét szülei, a nép s mindannyiunk gondoskodó apja, Sztálin elvtárs iránt. Lőkös Zoltán

Megjelent a „Tartós békéért, népi demokráciáért” új száma

Bukarest, A „Tartós békéért, népi demokráciáért” új számának „Meg kell fékezni a baktériumháború gonoszlevegőt” című vezércikke megbélyegzi az amerikai imperialisták új bűncselekményét.

A lap beszámol az amerikai imperialisták bűncselekményei nyomán világszerte keletkezett felháborodásról.

Luigi Longo, az Olasz Kommunista Párt főtitkárhelyettese „Harc a békéért, a munkáért és a munkásosztály egységéért Olaszországban” címmel írt nagy cikket a lapban.

Leopold Infeld professzor, a Német Világbanács alelnöke cikkében leplezi az amerikai rágalmazókat, akik a hitleri banditák nyomdokain járva megpróbálják ismét fel-

fújni az úgynevezett „katyni ügyet”.

M. Mityin „A tudomány és a kultúra felvirágozása a Szovjetunióban” című cikkében az 1951. évi Sztálin-díjakkal foglalkozik. Miron Constantinescu, a Román Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja a román kormány által nemrégiben végrehajtott pénzreformról és árleszállításról ír.

A lap „A világ népei üdvözlők a Szovjetunió békekezdeményezését” címmel szerkesztőségi cikkben foglalkozik a Szovjetunió kormányának a Németországgal köendő békeszerződés kérdésében tett új javaslatával. Közli még az új szám Jan Marek politikai jegyzetét és különféle tájékoztató anyagokat.

Elutasították Beloianisz elvtárs és társai semmiségi panaszát

Párizs (MTI). Athéni sajtójelentések szerint elutasították Beloianisz, Kalumenosz és Ioannidu semmiségi panaszát, ilyen módon az ítélet elleni perorvoslat minden lehetősége kimerült.

A fenti elutasítás nem érinti a

kegyelmi kérvény sorsát. Meg nem erősített párizsi hírek szerint a kegyelmi tanács szombaton juttatja el a királyhoz véleményét. A tanács véleményének — mint az AFP jelenti — konzultatív jellege van; a döntés a királyt illeti.

Angol munkáspárti képviselők távirata a görög királynak

London (MTI). 36 angol munkáspárti képviselő táviratban hívta fel a görög királyt, akadályozza

meg a halálraítélt nyolc görög hazafi kivégzését.

Táviratok Magyarországról a görög királynak

Az Országos Béketanács távirata Pál görög királynak, Athén

A béke több, mint hétmillió magyar harcosa nevében felhívjuk a figyelmét arra, hogy Beloianisz és társait népünk mint a legjobb görög hazafiakat, mint a szabadság-gondolat hőseit tartja számon. Eddig több, mint 5 ezer lángolószavú távirat érkezett hozzánk és ezekben a magyar nép minden rétege

megbélyegezte az athéni katonai bíróság gyalázatos ítéletét. Ön, akinak kezében van a végső döntés, használja fel ezt a lehetőséget arra, hogy jóvátegye azt a kiálló igazságtalanságot, amely már eddig is világszerte százezreket viharos tiltakozását váltotta ki.

Magyar Országos Béketanács

Az MNDSZ távirata

Az MNDSZ a következő táviratot intézte a görög királynak:

„A magyar asszonyok és anyák nevében szabadságot követelünk Nikosz Beloianisznak és szabadságharcos társainak. Követeljük a halálós ítélet megsemmisítését, a görög nép legjobb fiainak és le-

ányainak szabadonbocsátását, általános amnesztiát azoknak a görög harcosoknak, akik a görög nép szebb holnapjéért, az éhség és nyomorúság ellen harcolnak a világ békéharcosaival együtt.

MNDSZ”.

A SZOI távirata

„Felháborodva elítéljük a görög kormány féktelen terrorhadjáratát, a békéért és a görög nép szabadságáért vívott harc hőse katonáinak üldözését.

A magyar dolgozók a görög kormány embertelen terrorhadjáratát

a szabadságszerető népek elleni merényletnek tekintik.

1 millió 750 ezer szervezett magyar dolgozó nevében követeljük Nikosz Beloianisz és társai azonnali szabadonbocsátását.

A Magyar Szakszervezetek Országos Tanácsa”.

Egyházi személyiségek távirata

Egynázi személyiségek az alábbi táviratokat intézték I. Pál görög királynak:

„A keresztényi szeretet nevében kéri Felségedet a csanádi püspök, hogy Beloianisz és társai görög patriotáknak megkegyelmezni és őket szabadlábra helyezni szíveskedjék.

Dr. Hamvas Endre csanádi püspök, esztergomi apostoli adminisztrátor”.

Ugyancsak táviratot küldött a görög királynak Kovács Sándor szombathelyi megyés püspök, Dudás Miklós hajdúdorogi görögkatolikus püspök, Kujáni Ferenc kalocsai érseki helynök, Brezanoczy Pál apostoli adminisztrátor, káptalani helynök.

★

„Egyházunk mély megdöbbenéssel értesült Beloianisz és társai

semmiségi panaszainak elutasításáról. Spiridion özsentsége útján már kértük a görög testvéregyház közbenjárását a kegyellen, igazságtalan ítélet feloldása érdekében. Most Felségedhez fordulunk kérve, gyakorolja kegyelmi jogát, adja vissza az elítéltek szabadságát és ezzel segítse elő a népek megbékülésének szent ügyét.

Bereczky Albert, György Elemér, Péter János református püspök, a zsinat lelkes elnökei, Kiss Roland főgondnok, világi elnök”.

★

Az evangélikus egyház képviselőiben dr. Vető Lajos püspök, a magyarországi evangélikus egyház elnöke, Dezséri László püspök intézett táviratot Pál királynak. Hasonló eszlemlő táviratot küldött a Magyar Izraeliták Országos Szervezete és rabbi tanácsai is.

A szovjetunióbeli tapasztalatairól számol be ma délelőtt Nagyistók József, az „Alkotmány”-tiszcs-ben

A Magyar-Szovjet Barátság Hónapja keretében ma délelőtt a baktériumháború-termelőcsoportban Nagyistók József Csongrád megye Tanácsa Végrehajtó Bizottságának elnökhelyettese, országgyűlési képviselő számol be a Szovjetunióban szerzett tapasztalatairól. A beszámó-

lót délelőtt 10 órakor tartja meg az Alkotmány-tiszcs központi épületében. Ez alkalommal a környékbeli termelőcsoportok és egyéni dolgozó parasztok is összegyűlnek az Alkotmány-tiszcs-ben. Az igen értékes beszámólót minden érdeklődő dolgozó meghallgathatja.

Az imperialisták világhatalmi törekvéseik érdekében képesek aggod, gyermekek és nők legyilkolására is Szegedi dolgozók tiltakozása a baktériumfegyver használata ellen

Az egész világ — így Szeged becsületes, békeszerető dolgozóit is méltatlanul felháborítja az imperialista agresszorok újabb gázoltatja, a szabadságukért harcoló hős koreaiak ellen. Az üzemekben, vállalatoknál megtartott röpgyűléseken öklöbe szorítják a kezük, akkor, amikor arról hallanak, hogy az amerikai imperialisták baktériumháborút folytatnak a hős koreai nép ellen. A dolgozók felháborodásáról számolnak be a szerkesztőségünkbe beküldött jelentések.

Az imperialisták lerántották álarcukat az egész világ előtt

A Késárugyár dolgozói a következő sorokban fejezik ki megvetésüket:

„Mi a Szegedi Késárugyár dolgozó egyhangú tiltakozunk az ellen a gyalázatos és minden emberi érzést felháborító gázoltatja ellen, amelyet az imperialista agresszorok a hazáját, — függetlenségét és szabadságát védő hős koreai néppel szemben alkalmaznak a baktériumháború bevezetésével.

Ezzel a barbár eseményekkel az imperialisták lerántották álarcukat az egész világ előtt és beházyították, hogy más népek fölött való uralkodásuk törekvése érdekében képesek ártatlan gyermekek, anyák és békés lakosságnak legszörnyűségesebb módon való elpusztítására

is. Tiltakozunk ez ellen az aljas eseményekkel! Követeljük a baktériumháború azonnali megszüntetését és a kegyetlenségek elkövetésében vétkes személyek felelősségére vonását.”

Tolmácsolják megmáshatatlannak követelésünket

„Mi, a Víz- és Csatornaművek dolgozói — írják táviratukban — arra kérjük az Országos Béketanácsot, tolmácsolja az illetékesek felé határozott és megmáshatatlannak követelésünket. Mely felháborodással szerzettünk tudomást az amerikai imperialisták embertelen tettéről, arról, hogy baktériumfegyverrel gyilkolják halomra a hős koreaiakat, katonákat, nőket, aggodat és védtelen gyermekeket. Úgy érezzük, nem mehetünk el szó nélkül a háborús gyújtogatók aljas tette mellett s éppen ezért, követeljük, hogy ezek az aljas gazemberek azonnal szüntessék be a baktériumháborút és kérésük a főbűnösök példás megbüntetését”.

Nemcsak ezek az üzemeknek a dolgozói emelik fel szavukat az imperialisták gázolása ellen, hanem a szegedi üzemekben ugyanúgy, mint az egész világon mindannyian egyformán követelik azt, hogy azonnal szüntessék meg a baktériumháborút és büntessék meg a baktériumháború bűnösét.